

היום נלמד בעזרת ה':

שבת דף קלח

למדנו במשנה לעיל שחכמים אוסרים לתלות את המשמרת בשבת ויו"ט: לדעת רב יוסף אם הוא תלה הוא חייב חטאת. אביי מקשה וכי התולה כלי קטן על גבי יתד חייב? אלא לדעת אביי זה איסור דרבנן שגזרו שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול.

אביי היה מלקט כללים שמצא בברייתות: הגוד (= נוד מעור ופיו רחב מאוד וחוטים תלויים בו, ועוברי דרכים ממלאים אותו ביין או חלב, ומותחים את פיו על גבי יתדות והרוח עוברת מתחתיו ומצננת אותו, ובכך היין והחלב לא מתקלקלים), **המשמרת, הכילה** (= סדין שפורסים מעל המיטה על גבי מוטות שיוצאים מהמיטה, ויש בגגה טפח), **כסא גליון** (= עשוי מחוליות, ואפשר לפרק ולחבר אותו), את כל אלו אסור לעשות בשבת (= לפי שהם אהל ארעי, וכסא גליון אסור שמא יתקע בחוזק), ואם עשה פטור אבל אסור. **העושה אהל קבע** בשבת חייב חטאת. אבל **מטה** (= כמו שלנו, שאם היא מוטה על צידה מותר לנטותה על רגליה) ו**כסא טרסקל** (= כסא מתקפל שהמושב שלו מעור), ו**אסלא** (= כמו כסא טרסקל, אבל מושב העור שלו נקוב באמצעיתו לבית הכסא), מותר לנטותם בשבת לכתחילה.

ואין נותנים לתלויה בשבת: אם שימר (= שנתן שמרים במשמרת התלויה) חייב חטאת.

👉 העושה אב מלאכה בשבת והווי שם עדים שהתרו בו לא לעשות, חייב סקילה. ואם הם התרו בו על מלאכה אחרת אין זו התראה, ופטור מסקילה.

הגמרא דנה על איזה אב מלאכה מתרים במשמר: לדעת רבה משום בורר, שהרי דרכו של הבורר (כגון קטניות) לקחת את האוכל ולהניח את הפסולת, ואף המשמר בורר את היין מהשמרים ולוקח את היין ומניח את השמרים. לדעת רבי זירא משום מרקד (= ניפוי קמח מהפסולת), שהרי דרכו של מרקד שהפסולת נשארת למעלה על הנפה והקמח יורד למטה, ואף במשמר השמרים נשארים למעלה במשמרת והיין יורד למטה.

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

טלית כפולה: אסור לשטוח טלית על גבי ארבע יתדות כדי לישן תחתיה, וראשיה משתלשלים ומתקפלים בצדדים לצד הארץ והם ככתלים המגינים מהשמש, משום שהוא אהל ארעי. היה כרוך עליה חוט או חבל כדי למושכה בהם ולפרוס אותה לצדדים, מותר לכתחילה, משום שהוא רק מוסיף על אהל ארעי.

מיטה שעשויה כדקרמנאי (= עשויה מחוליות) אסור לפרקה ולחברה בשבת. כילה שכרוך עליה חוט או חבל מותר לנטותה בשבת. כילה שיש בגגה טפח אסור לנטותה בשבת. מיטה כמו שלנו (= שהיא מחוברת ועומדת) מותר להעמידה בשבת.

וילון שכנגד הפתח מותר להניחו ולהסירו בשבת, שאין זה אהל (אהל הוא רק העשוי כעין גג).

כילת חתנים: לא עשויה לישן תחתיה, ומותר לנטותה ולפרקה בשבת משום שהיא שונה משאר כילות, שאין לה גג טפח. וההיתר הוא דווקא כשאין בפחות מג' טפחים סמוך לגגה טפח, ואין בשיפועה טפח (= שאין ברחבה למטה שני טפחים), ואין היריעה יורדת מצדדי המיטה טפח.

סיאנא: כובע מלְבָד. בהתחלה הגמרא רצתה לומר שאם הוא מתפשט מראשו טפח אסור לצאת בו משום אהל. למסקנת הגמרא אם הכובע מהודק היטב בראשו מותר לו לצאת בו, ואם הוא לא מהודק היטב אסור, שמא תעיף אותו הרוח והוא יבוא להעביר אותו ד' אמות ברה"ר.

גוד בכיסנא: נוד ברצועותיו המתוח על יתדות (ראה 'הגוד' שביארנו למעלה), מותר לנטותו בשבת (ומה שאמרנו לעיל שפטור אבל אסור מדובר שהוא לא מתוקן ברצועותיו), ודווקא בשני בני אדם שאז הוא לא נמתח כראוי, אבל באדם אחד אסור שאז הוא נמתח היטב (וכתב רש"י שאינו יודע מהו). וכילה אסורה אפילו בעשרה בני אדם, לפי שאי אפשר שלא תימתח קצת.

כירה שנשמטה אחת מרגליה מותר לטלטלה בשבת, לפי שנשאר לה שלש רגלים שהיא יכולה לעמוד עליהם, ואין חשש שמא יחבר את הרגל שנפלה, אבל אם נשמטו

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

שתי רגליה אסור, שמא יחבר. ולדעת רב אפילו אם נשמטה רגל אחת אסור, שמא יתקע בחוזק ויעבור על איסור 'בונה'.

עתידיה אשה שתיטול כיכר של תרומה: למסקנת הגמרא הם יסתפקו במה שהקשה רב אדא בר אהבה לרבא: שהרי למדנו ששרץ שנמצא בתוך תנור מחרס ויש בתוכו פת, ולא נגע השרץ בפת, הפת שניה לטומאה, משום שהתנור נהיה ראשון לטומאה מחמת השרץ וחוזר ומטמא את הפת ועושה אותה שניה לטומאה. והקשה רב אדא בר אהבה לרבא מדוע הפת נעשית שניה לטומאה? והרי כלי חרס נטמא מאוירו (= גם כשהטומאה נמצאת באויר בכלי ולא נוגעת בו כלל), וא"כ עלינו לראות כאילו התנור כולו מלא בטומאה וכאילו שהפת נגעה בשרץ ועליה להיות ראשון לטומאה? ואמר לו רבא שאין אנו רואים כאילו כל התנור מלא בטומאה, אלא התנור נעשה ראשון והוא חוזר ומטמא את הפת ועושה אותה שניה. והראיה לזה - שלמדנו בבבלייתא שאם נפל שרץ לתוך כלי חרס, והיה שם כלי אחר (לא מחרס) בתוך הכלי חרס, אין הכלי האחר נטמא. ואם רואים כאילו כל הכלי חרס מלא טומאה היה לנו לטמאות את הכלי האחר, שהרי כלי שאינו מחרס נטמא מגבו וכאילו הטומאה נגעה בגבו, ומכך שהוא טהור מוכח שאנו לא רואים כאילו הכלי חרס מלא בטומאה.